

DIS-Kontakten

Medlemstidning för DIS-Nord Årg. 3 Nr 3 2007

I detta nummer bl.a.

Tankar från ordf.	sid. 2
Mac-spalten	sid. 3-4
Anslagstavlan	sid. 5-7
Minnen från en resa...	sid. 9-10
En tisdagsträff i Ske-å	sid. 11
10 års arbete nu färdigt	sid. 13-15
Släkthuset	sid. 17

Tankar från ordförande

Ja, tänk att det redan är jul igen! Tycker att åren går med turbofart numera, inte gick det så här fort före tonåren. Eller så är det som man säger, ”tiden går fort när man har roligt”!

Det har varit ett innehållsrikt år på många sätt. Dis-Nord har kommit igång på flera platser och vi börjar nå ut med vårt motto. Vi har också uppnått vårt verksamhetsmål i antal medlemmar i god tid före årets slut, så nu är det tid att höja ribban.

Visst saknar vi några medarbetare: t.ex. kontaktpersoner på fler orter, fler ledamöter till valberedningen men jag hoppas och tror att ju mera kända vi blir, ju fler vill jobba med oss.

Vi väntar nu också bl.a. på att Dis nya hemsida ska sjösättas. Några uppgifter/delar kommer att finnas centralt där och vi åtta regionföreningar kommer att länka till dessa för att få så aktuella och korrekta uppgifter som möjligt. Vi kommer också att se över vår egen hemsida, har Du önskemål/förslag om något till den så maila Stefan om det.

På tal om Dis hemsida, har Du sett tjänsten som finns på startsidan? Där finns ett axplock av artiklar om släktforskning som det skrivits om i olika dagstidningar mm. Just nu är det flera artiklar från norr.

Det har kommit ut otroligt mycket material i form av böcker/CD-skivor/olika hemsidor/olika arkiv som digitaliserats. Tyvärr räcker inte tiden till att kolla allt. En bok som jag ändå har på önskelistan kan Ni läsa om på *Anslagstavlan*.

Besök gärna vår hemsida www.dis-nord.se, där finner Ni namnen på alla ledamöter och funktionärer.

Ansvarig utgivare av DIS-Kontakten: Ordförande

Ett längre samarbete med Torleif i Norge har så fått en lösning, ett fint slut tycker jag. Ni kan läsa om det på sid.13-15 där både inbjudan och pressmeddelandet som gick ut och Torleifs artikel finns. Passar på att tacka Gunnar i Värmland, Erik K och Peter för Er hjälp! Med samarbete går det nog att lösa det mesta.

Jag hade väldigt gärna velat vara med vid ceremonin men tyvärr gick det inte. Kanske jag får tillfälle att besöka Norge till sommaren i stället.

Skickar också ett tack till PLm i Götet och Bill i Stockholm för råd och tips om att hitta rätt när jag letat efter olika personer.

Tackar också Elisabeth för tipset om USA-resan och Aila för artikeln.

Om Du medlem har tips om något spännande att läsa eller skriva om, hör av Dig.

Eftersom detta är julnumret och Ni förhoppningsvis får lite tid över för forskningen under helgerna så har jag samlat några länkar till bra sidor jag besökt. De finns på *Anslagstavlan*.

En tanke som jag haft länge, kan nu också förverkligas. Efter en del kontakter fick jag tillstånd för publicering av Povel Ramels ”Släkthuset”.

Jul- och Nyårshelgen är ju oftast den stora släkthelgen och då passar det kanske att Ni sjunger denna sång.

Må väl och var rädda om Er! så hörs vi igen 2008 med förhoppningsvis många nyheter och kanske någon spännande tävling.

Vill så avslutningsvis önska Er alla en God Jul och Gott Nytt År!

Anna

Macspalten

HELGE OLSSON
MAC- O REUNION-FADDER
helge@dis-syd.se
<http://web.telia.com/~u41005546/>

Med nya version 9 av Reunion-programmet har det blivit fart på mailinglistan,
<http://uk.groups.yahoo.com/group/reunion-nordic/messages/>

Jag har saxat en del som kan vara av intresse:

- Jag har just överfört mina gamla Reunion6-filer till nya Reunion8, på min MacMini. Det var inget problem. Till detta behöver jag nya översättningsfiler (?).
- Jag har just uppgraderat min gamla Reunion 6 till version 8 för OSX. Jag vill gärna komma åt översättningsfilen till svenska, men det går ju inte att betala, vare sig med PayPal eller kort. Hur ska jag då bära mig åt??? PayPal propsar på att jag ska ansluta ett bankkort till mitt PayPal-konto. När jag fyllt i kortfakta talar de om att: a) detta hos dem (vilket är fullt korrekt), och att b) jag måste ansluta ett PayPal-konto, och ombes fylla i kortfakta i tillämpliga rutor. Någon möjlighet att betala direkt med kort har jag överhuvudtaget inte hittat någonstans".
- **Svar:**
Det finns tyvärr ingen annan möjlighet än PayPal i dagsläget. De kostnader som det innebär att ha den tjänsten för en enda produkt som kostar USD 12 går inte att motivera eftersom det hela slutar med en förlust i så fall... MEN, det går att lösa manuellt
- Å andra sidan hittar jag svensk text på många överraskande ställen i mina Reunion-filer. Har de följt med från Reunion 6? Behöver jag överhuvudtaget nya översättningsfiler? Innehåller de bara ord-för-ord-översättning, eller medför de också andra förändringar i programmet, t ex bättre sätt att skriva datum?
- **Svar:**
Den svenska text du har kvar kommer mycket riktigt från Reunion 6. Eller egentligen så är det så att en del av texten ligger i familjefilen och det mesta ligger i själva Reunion (översättningsfilen egentligen). Men det är ingen optimal lösning att ha en familjefil med svenska i och programmet på engelska. När du skapar en textrapport kommer du att få en väldig blandning på språken. Titta t.ex. på en berättande antavla så ser du hur det kan bli...

Vänligen
Micael Korndahl
GenSoft AB
www.gensoft.se

Har nu arbetat ett tag med ver 9 och funnit följande:

Mycket är sig likt men layouten är ändrad lite grann. Knapparna har flyttats på familjekorten. På varje person kan man via ett klick se syskon. Indexet hanteras annorlunda och besvärligare. Tidigare kunde man ju trycka en bokstav så kom man till efternamnet man ville ha direkt. Nu är det en sökbox som tar lång tid att använda. Åtminstone för mig som har 85000 personer i databasen. Indexet sätter igång och uppdaterar sig i tid och otid. Vill gärna höra hur detta fungerar för er andra. Man kan göra bildspel med de bilder man lagt till personkortet. Och mycket mer. En hel del är saker som man inte använder sig av direkt utan ligger i bakgrunden.

Jag har köpt det direkt från Leister Pro till uppdateringskostnad. /NN

VANLIGA FRÅGOR

på Gensofts Hemsida

- Vilka systemkrav gäller?
  - Mac OS 10.3.9 eller nyare
  - Att ha en familj skadar inte heller...
- Kan jag importera data från ett annat program?
  - Ja, via Gedcomfiler.
- Fungerar Reunion 9 på Intelbaserade Macar?
  - Ja
- Fungerar Reunion 9 med OS X?
  - Ja
- Följer det med någon manual?
  - Ja, en elektronisk manual på engelska med direktlänkar från nästan alla dialogrutor, vilket gör det otroligt enkelt att hitta i manualen.
- Finns Reunion för PC?
  - Nej
- Kan jag använda familjefiler jag skapat i demoversionen?
  - Ja
- Är Reunion lätt att använda?
  - Ja, mycket lätt säger de flesta!

OBS! Senaste nytt för Dis-medlem och Mac-användare finns på sid. 16, under ”Sista minuten”

Anslagstavlan

Lapplisan 50 år!

Den 17 juni 1957 beslutade Stockholms stadsfullmäktige att en trafikvaktkår skulle bildas. De första lapplisorna utbildades och kom ut på gatorna under hösten 1957, de hade även vita handskar och gjorde honnör. Det fanns bara kvinnor i kåren fram till 1977 då den första *p-nissen* kom.

Uniformen var i början på 60-talet grön och huvudbonaden var båtmössa.

DIS-Nord instämmer i hyllningarna!

■ 2003 års Örnberg-pristagare Thea Hälleberg har återigen erhållit ett pris för sitt omfattande och uppmärksammade fyrbandsverk om "Sorsole – släkter från nutid till 1600-talet". Prissumman och ett diplom delades ut vid Johan Nordlander-sällskapets (JNS) höstmöte i Umeå den 31 oktober 2007.

Grattis Thea!

Seniornet - en mycket innehållsrik länk!

Det finns här över 300 olika sidor länkade, även ett flertal finska sidor. Många av sidorna, dom jag har hunnit titta på, verkar vara seriösa och i många fall lärorika. Det finns mkt annat intressant också!

Hoppas Ni får lite tid över att botanisera runt.

<http://seniornet.spaces.live.com/lists/cns!52C60728156FC1AA!107/>

För Er som är intresserade av gamla bilder och byggnader i Luleå

<http://www.kuriren.nu/arkiv/2007/12/01/Lule%e5%2744079/Bilder-fr%e5n-Lule%e5s-historia.aspx>

Det kommer att ges ut en bok, den tredje bildboken, i serien om Luleå. Denna kommer att handla om 1924.

Anslagstavlan

Scotrörelsen fyller 100 år

Robert Baden-Powell (1857-1941) var brittisk militär, generallöjtnant. Hans militära träningsbok, Aids to scouting, ledde till Scotrörelsens bildande 1907.

Scout är ett engelskt ord som betyder ”spana”, ”speja”, ”lyssna till” och ”höra på”.

Den är fortfarande världens största idébundna ungdomsrörelse med 28 miljoner medlemmar i 155 länder. I Sverige finns det 140 000 scouter.

Släktdata är en ideell förening som har som huvudmål att göra så många avskrivna eller indexerade kyrkböcker som möjligt fritt tillgängliga för släktforskning.

Vi hjälper föreningar och enskilda personer med råd för registrering och gör resultatet fritt sökbart för alla direkt på Internet <http://www.slaktdata.org/>

Det finns inte så mycket från Norrland ännu men om vi hjälps åt kanske det kan bli mer./Anna

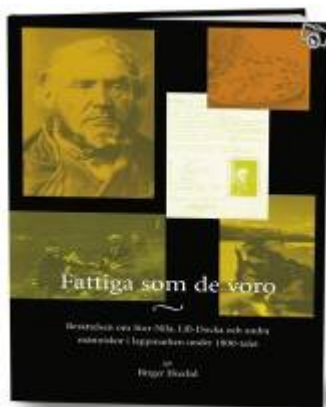

http://www.ajtte.com/?page_id=22

där hittar Ni bl.a. en pdf-fil med kopior som är till salu, dessa ligger på CD-skiva. Det finns nu också en omfattande samling ljudfiler.

Anslagstavlan

Boken finns att beställa hos www.weblibris.se

Fattiga som de voro

Berättelsen om Stor-Nila och Lill-Docka

Året är 1848. Ett dråp förändrar livet för det unga samepar som håller på att bilda familj. Hon är havande i åttonde månaden. Han döms först till döden, men straffet mildras till två års straffarbete på Långholmen. Under tiden i fängelset skingras och försvinner renhjorden, som utgör deras kapital och försörjningsbas. De är dömda till ett liv i social utfrysning och utanförskap.

Stor-Nila, som är av nåjdsläkt, är beryktad och fruktad för gåvan att "spå" folk. Deras första barn är dödfött. Deras andra barn dör "efter tvenne timmars leverne" och deras tredje vid tre års ålder. De försörjer sig huvudsakligen på jakt och fiske – samt en och annan renstöld. Under 1880-talet döms Stor-Nila till ytterligare sammanlagt sju års straffarbete på Långholmen.

Makarna omkommer under en snöstorm på fjället den 10 mars 1899. De är då 76 år gamla och på väg från Hemnes i Norge till hemmet i kåtan vid Girjesjaure, det samiska namnet på Boksjön inom Tärna kapellförsamling i Västerbottens län. På sitt sätt tillhörde de sin tids kändisar. När de frös ihjäl på fjället 1899 skrev tidningarna att Stor-Nila och Lill-Docka var omtalade både i Sverige och Norge. Boken skildrar livet i Tärnas fjällvärld långt före den epok som vi i dag förknippar med namn som Anja Pärsson, Ingemar Stenmark och Stig Strand. Tärnafjällen var nomadernas land. Och efter hand som älvdalarna befolkades ökade de motsättningar som lever kvar i dagens konflikter mellan renkötsel och andra näringar.

Boken, som bygger på ett omfattande källmaterial, innehåller skildringar från Boksjäddalen, Björkvattsdalen, Hemnes (Norge), Mo i Rana (Norge), Stensele, Lycksele och inte minst straffarbetsfängelset Långholmen i Stockholm.

Nedan ett axplock av olika länkar:

Släktforskarnas mötesplats

<http://www.sl22ev.se/slfsk/Default.aspx>

Konverterare

(europeiska till amerikanska enheter)

<http://www.lundberg-lagerstedt.se/convert/>

[Indelningsverket och den indelte soldaten](#)

[Svenska Frivilliga i Finland 1939-1944](#)

[Sävar - Sveriges sista slagfält](#)

[Luftbevakningens historia](#)

Har Du, eller någon annan i Din närhet, varit Vattenrallare?

En sida som handlar om Messaure, en tillfällig tätort i ödemarken

<http://www.messaure.se/>

Fantastiskt hur f.d. boende där återupptagit kontakten med varandra och nu bildat en förening. Det har under två somrar varit uppskattade återträffar, för 2008 gäller lördagen den 12 juli.

DIS-Nordmöte i Lycksele 2007-11-07

Detta var tredje gången som DIS-Nord genomförde ett medlemsmöte tillsammans med Lyckselebygdens släktforskarförening och dess medlemmar. Inbjudan hade gått ut till Lyckselebygdens medlemmar, till DIS-medlemmarna inom området och till DIS-Nordmedlemmarna inom Lycksele, Storuman, Norsjö och Vindeln. Från DIS-Nord medverkade kassören Rolf Stenlund, utbildningsansvarig Kjell Westerberg, ledamöterna Ulf Nevell och Bernth Edman.

Mötet hölls på kvällstid i Vuxenskolans lokaler som beredvilligt ställts till förfogande av dess ledning. Träffen inleddes med en samling kring ett fikabord, eftersom många kom långväga ifrån. Bl.a. deltog Anders Eriksson, DIS-Nords kontaktperson i Vindeln. Under fikat gjordes en snabbpresentation av deltagarna och önskemål om önskvärda frågeställningar för kvällen togs upp. Målsättningen var att det var deltagarnas aktuella problem och behov som skulle styra innehållet i kvällens program.

Utöver en kortare presentation av nuläget inom DIS-Nord och verksamheten inom Lyckseleföreningen inleddes sedan genomgången av Disgen-verksamheten: Disgen-programmet och dess aktuella uppdateringar men också något om Disbyt, Dispos mm.

Kvällens program kom efter nämnda introduktion att inrikta sig mest mot användning och inläggning av olika kartmaterial i Disgen-programmet liksom hemsidesproblematiken. Behovet av återkommande utbildning och uppfärschning av kunskaper inom Disgen-området togs upp under kvällen som synbarligen fyllt en del av denna mission.

Text och foto: Bernth Edman

Piteå kyrkokör i USA - i emigranternas fotspår

Vår kör fick inbjudan att sjunga vid 100-årsjubileet till minne av byggandet av en kyrka 1907 i den lilla orten McKinley, Wisconsin. Trinity Lutheran Church byggdes av invandrare från Pitebygden. Nu ville man fira högtiden med sångare från den gamla hembygden!

– Inbjudan var inspirerande och 1 ½ år i förväg började vi planera resan med arbetsuppgifter för de körmedlemmar som ville åka. Den 12 – 22 september 2006 ägde resan rum.

– I McKinley förberedde församlingsmedlemmarna ivrigt vår ankomst. En nybyggd vacker kyrka, den gamla hade blivit för liten och otidsenlig, stod på den bördiga slätten. På kyrkans ena långsida kunde man från vägen läsa på ett jätteplakat ”VÄLKOMNA SVENSKAR”! Det gick inte att ta miste på den förvåntansfulla glädje som lyste om de 175 församlingsmedlemmarna.

TILL MINNE AV
STIFTANDET AV
SV. EV. LUTH. CHISAGO LAKE
FÖRSAMLINGEN DEN 12
MAJ. 1854 UPPRETT AV
TACKSAMMA ÄTTLINGAR

FÖRSAMLINGEN STIFTADES
I P. BERGS LOGE EN HALV
MIL ÖSTER HÄRIFRÅN
(på sidan av stenen kan man läsa
namnen på de som startade
församlingen)

– Lördag eftermiddag blev vi alla bjudna på stor paltfest! Konsten att koka pitepalt hade man bevarat under alla år i det nya landet! Det blev en glad fest med jättegod äkta pitepalt, hackat fläsk i, och sylt av tranbär, smör och mjölk till.

Alla ville de ha kontakt med oss ditresta pitebor i hopp om att träffa på släktingar eller åtminstone få hälsningar från dem, vilket också i många fall lyckades. Men det blev ingen lätt kommunikation, då ättlingarna till de ursprungliga nybyggarna inte längre kunde förstå eller tala svenska. Det fick bli kontakter på engelska!

– Söndag var den stora jubileumsdagen med Högmässa och nattvardsgång i en absolut fullsatt kyrka, dit många kommit långväga ifrån, bl.a. ett par från amerikanska västkusten Seattle.

För svenskarna hade någon bemödat sig att översätta den engelskspråkiga gudstjänstordningen till en ålderdomlig och ibland svårbegriplig svenska. Det var rörande att se vilket arbete man lagt ned för vår skull!

Att detta var en stor högtidsdag kunde vi alla erfara. Tal hölls med hälsningar från dom olika församlingarna i pitebygden och gåvor överräcktes. Vi fick alla med oss en minnesgåva från detta jubileum... I högtidsförsamlingen fanns bland andra Risbergsättlingar som ville sända hälsningar till pitebygden.

– Söndagseftermiddag hade Piteå kyrkokör sin konsert. Iklädda tröjor med texten PITEÅ på bröstet gjorde vi reklam för både församling och kommun. Auditoriet lyssnade med tårblanka ögon andäktigt till vår sång och ett igenkännande leende spred sig, när vi på ren svenska sjöng ”Tryggare kan ingen vara”, ”Blott en dag ett ögonblick i sänder” och ”O store Gud, när jag den värld beskådar”. Det blev en mycket minnesvärd vistelse i McKinley, där det generösa och varma mottagandet särskilt rörde våra hjärtan.

– På kyrkogården intill kunde vi läsa namn på de familjevis begravda, alla med välkända svenska namn, från Piteå som Risberg, Grenström, Wikström, Lundmark etc. Det gav oss en aning om det hårda arbete man lagt ner för att odla upp dessa slätter, de svårigheter man haft att övervinna samt all längtan efter de anhöriga i Pitebygden.

– I vägkorsningen Mc Kinley kunde man fortfarande se Risbergs handelsbod, en liten byggnad där nybyggarna kunde köpa det viktigaste för sitt uppehälle. Två små fallfärdiga stugor vittnade också om invandrarnas första bebyggelse. Vi kunde konstatera att piteättlingarna varit mycket arbetsamma och framgångsrika i denna bördiga jordbruksbygd. Det fick vi se i Anderson´s lönnsirapsfabrik, *Anderson´s Maple Syrup*, känt över hela Amerika! Där bjöds vi på nybakade våfflor med lönnsirap. Allt hade en strykande åtgång! Många försåg sig med den goda lönnsirapen som souvenir att ta med sig hem.

Resan gick vidare i Wilhelm Mobergs land, där vi följde romanfigurerna Karl-Oskar och Kristina i spåren utefter Chisago Lake, poserade vid Wilhelm Moberg-statyn, där han vilar mot sin cykel, fortsatte till svenskstaden Lindström där Kristina och Karl-Oskar står som staty. Vädret hade nu blivit otroligt varmt. I Bishophill, Biskopskulla, slog en het vind mot oss över de guldgula majsfälten. Vi besökte Jenny Lindkapellet och fick ta del av dess intressanta historia.

– Den stora fördelen under resan var att vi färdades i egen buss från Minneapolis, genom Minnesota, Wisconsin och Illinois. Bussen, försedd med air-condition, blev vår svalkande tillflykt i hettan! Vår guide Donald Ahlm, på modernet härstammande från Luleå landsbygd, berättade på god svenska om de bygder och minnesmärken vi passerade.

(forts.)

– Under Kerstin Baldwins ledning framförde vi 5 välbesökta konserter. Den första ägde rum i MinneapolisBloomington Covenant Church. Där träffade vi en kvinnlig ättling i rakt nedstigande led till Nils Frykman med rötter i Sunne, Värmland. Hon hade ett flertal gånger besökt Värmland och Sunne och älskade Sverige. Färden gick vidare till Wisconsin, underbart vackert, och till Cumberland, där vi skulle sjunga i Augustana Lutheran Church. Även där väntade man oss med stor middag, vilken överraskning! Den som tog emot oss med öppna famnen redan i kyrkporten och ett välkommen på klingande svenska, det var miss Mildred Carlson, på dagen 93 år! Pigg och alert som hon var kunde man inte ana hennes höga ålder!

– Vi hade redan i Piteå hört talas om henne, hur hon längtade efter att få höra oss sjunga. Som hon väntat och längtat! Miss Mildred har varit församlingens organist i ett otal år fram till vår ankomst. Nu fick vi sjunga för henne och den fullsatta lokalen på ren svenska de kära gamla sångerna, som deras föräldrar sjungit för dem. De strålade av glädje när vi sjöng "Blott en dag", "Tryggare kan ingen vara" och "O store Gud". Många försökte sjunga med i dessa sånger. Det gick inte att ta miste på så välkomna vi var och vilket stort tillfälle detta var för alla som kommit även långväga ifrån. Konserten blev mycket lyckad tack vare Kerstins ledning och Boo Egebjärs musikaliska inslag på saxofonen. Den kvällen avslutades med att alla sjöng med stor inlevelse och känsla "Hälsa dem där hemma, hälsa far och mor"

– I Madison besökte vi Capitolium, säte för congress, senat och lagstiftande församling. Den mycket imponerande skinande vita byggnaden har samma utseende i alla delstater. Den enorma akustiken i den stora cirkelrunda hallen prövade vi med att spontant sjunga "En vänlig grönskas rika dräkt". Vi fick varma applåder av alla besökare efteråt.

– I Rockford, delstaten Illinois administrativa huvudstad, besökte vi Erlanderhemmet. Där flaggade man svenskt och tog emot oss redan utanför huset. Dagen till ära hade man bakat kanel- och kardemummabullar till kaffet. Sedan fick vi bekanta oss med det för den tiden eleganta hemmet som den utvandrare skraddaren lyckats skapa genom att införa den första symaskinen.

Nästa konsert hölls i Anderson's japanska trädgård, den största japanska trädgården utanför Japan, utsmyckad med ett verk av Carl Milles, Tre basunblåsande änglar, högt uppe bland träden.

– En fullsatt lokal väntade oss. Utvandrare från Skåne, Jönköping, Öland och Kalmar med flera orter kom i samspråk med oss. Här talade många svenska! Konserten blev mycket lyckad. Vi sjöng flera sånger i folkton som t.ex. "Uti vår hage", Bellmans "Bort allt vad oro gör", "Gärdebylåten" samt Boo Egebjärs solosång "Galder", en egen komposition – en hyllning till Lappland och dess undersköna natur. Kören gav här också ett extranummer, Björn Skifs "Häll mitt hjärta".

Vi närmade oss Chicago, denna miljonstad med sina mäktiga skyskrapor, där man räknar med att var 6:e medborgare har svenskt påbrå!

Carl von Linné såg vi stod staty i universitetets botaniska park. Några av oss vågade oss också högst upp i ett par skyskrapor för att beundra utsikten. Den var fantastisk!

Väl i Chicago ville vi också passa på att besöka den bäst bevarade svenska invandrarstadsdelen – *Andersonville*. Vid ett besök i svensk-amerikanska museet träffade vi på Karin, som hälsade till sin kusin, Holger Sandström i Långviken, Umeå, en person som vi råkade känna till." Hälsa honom att vi kommer nästa sommar!" Det var som att finna en synål i en höstack!!!

Ett besök i Ericsons matvaruaffär bekräftade att här fanns alla svenska matvaror att köpa!

På kvällen sjöng vi i North Park Covenant Church. Den kvinnliga organisten talade både svenska och norska. Värmen var tryckande och vi sjöng för öppna dörrar. Det blev den sista och bästa konserten enligt vår körledare. Efter konserten kom många svenskättlingar fram i hopp om att återfinna någon släkting. Ett önskemål hade varit att få mer tid för samtal, men bussen väntade i regel och det var bråttom.

Detta var några axplock ur en mycket innehållsrik och minnesvärd resa. Aila Jonsson, Piteå (även foto)

Tisdagen den 4 december träffades ett tiotal släktforskare på biblioteket i Skellefteå till den sedvanliga månadsträffen.

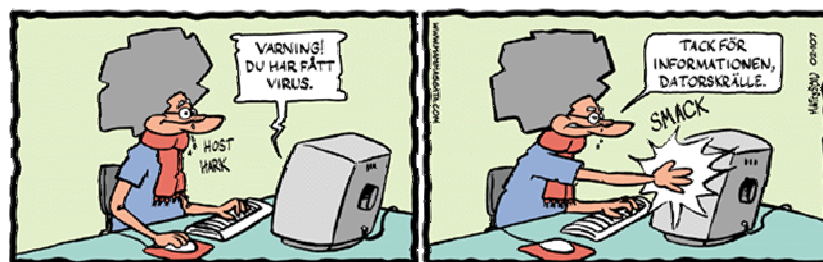
Inbjuden var Kalle Hällgren en känd släktforskare Skellefteåområdet.

Han berättade bl. a. om olika sökvägar på Internet och hur man i olika CD- skivor, som finns tillgängliga, kan hitta uppgifter till sin forskning.

Träffen avslutades med en timmes prat om olika metoder att nå samma mål.

Text och foto:
Lennart Andersson

(publ. med tillstånd av Bulls)

Liten rapport från utbildningsansvarig.

Vid den senaste uppdateringen av **DISGEN 8**, version **8.1d**, har fler fått mer problem än normalt. Många hade ej gjort tidigare uppdateringar och de går inte att hoppa över, då kan man missa viktiga inställningar man gjort. Alla mellanliggande steg måste göras i tur och ordning.

Ett alldeles nytt problem är att man skaffat ny dator med operativsystem **Windows Vista**.

Har du Problem?

Allt är inte så enkelt och självklart om man inte har stor datavana. Detta gäller inte bara uppdateringar utan vad som helst. Ett vanligt problem är att man har dubletter. Att ta bort dem kan vara mycket tidsödande! De kan ställa till besvär vid t.ex. utskrifter. Om man gör ett **Utdrag** enligt standardförslaget efternamn brukar man upptäcka dem. Ofta räcker det med att **Granska** - det kan eljest bli många sidor att skriva ut.

Har du problem eller är tveksam kontakta utbildningsansvarig, någon annan i **DIS-Nord** styrelse eller någon lokal kontaktperson och gör det nu.

Säkerhetskopia skall man alltid göra innan större "ingrepp" som uppdateringar, dubblettåtgärd eller byter dator!

Mer om uppdateringarna och dubletter hittar du på **DIS-Nord** hemsida.

Kjell som önskar **GOD JUL**.

- Min släkt har anor ända tillbaka till Gustav Vasa.
- Jösses, vad Du skryter. Snart påstår Du väl att de var med i Noaks ark också.
- Nej, absolut inte. Mina förfäder hade egen båt.

(publ. med tillstånd av Maskinkontakt)

PRESSEMELDING

AVDUKING AV MINNESMERKE OVER 13 GRUVEARBEIDERE

Fredag, 2. november d.å. kl. 14.30 vil **Erna C. Dynge**, leder av **Norsk Arbeidsmandsforbund** avduke minnesmerke på **Sandengen kirkegård, Mandalen i Kåfjord**, over 13 gruvearbeidere som forulykket eller døde av «naturlige» årsaker under deres virke ved koppergruvene i Birtavarre (Birtavarre Gruber 1898-1919) i daværende Lyngen herred, nå Kåfjord kommune, Troms.

Disse gruvearbeiderne er gravlagt på hhv. Sandengen kirkegård (10), Eidebakken kirkegård, Lyngseidet (2), og Tromsø Gravlund, Tromsø (1), i perioden 1902 – 1917. Ingen av de gravlagte har noen form for gravmæle.

6 av de gravlagte omkom i sprengningsulykker. Av disse var 4 svenske minerere (fra Tönnes församling Jämtland, fra Kalmar, fra Bodums församling, Västerbotten, og fra Bruksvallarna, Härjedalen), mens den 5. var minerer fra Uleaaborg (Oulu), Finland. Den 6. var gruvearbeider fra Kvalvik i Lyngen. En russisk statsborger, Simon Olgani fra Arkhangelsk, også kalt «Russer-Simon», døde etter skadene han fikk under ras i gruva. De 5 øvrige - fra hhv. Karesuando, Sverige, fra Hedsjö i Stockholm, fra Örebro, fra Jörn i Västerbotten og fra Gunnarskog i Värmland - døde av andre årsaker.

Minnesmerket består av ei støpt navneplate med de gravlagtes navn og fødsels-/dødsår festet til naturstein hentet fra området der gruvedriften pågikk.

Driften ved koppergruvene pågikk som nevnt i årene 1898 – 1919. Det første driftsselskapet besto av engelske interessenter/kapital samt den landskjente forretningsmannen Chr. Anker i daværende Fredrikshald, nå Halden, som norsk medeier. Selskapet, «The Norwegian Copper Mines Ltd.», gikk ganske raskt konkurs, og et nytt selskap, «The Venture Corporation», med bare engelske interessenter overtok (i 1903). I 1909 og 1916 skjedde det nye endringer i selskapsstruktur og firmanavn. Navnet «A/S Birtavarre Gruber» ble imidlertid det mest kjente. Direktør i hele driftsperioden fram til konkursen i 1919 var Gudbrand Thesen fra Ås i Akershus. Han eide også nesten alle aksjene på konkurstidspunktet. Arbeidsstokken besto i alle år av folk fra Sverige, Finland og Norge. Fra Russland var det også en håndfull. Det var mao. et sterkt Nordisk preg over anlegget.

Denne industrietableringen i ei på den tiden avsideliggende sjøsamisk bygd - med sterkt pietistisk læstadiansk befolkning - førte til store sosiale og kulturelle endringer i bygdefolkets tilværelse. Ikke alle var positivt innstilt. Men virksomheten ga bygda og daværende Lyngen herred en økonomisk oppsving. Og for svært mange av bygdefolket la den grunnlaget for framtidig yrkesvalg, noe som har vært merkbart helt opp til våre dager. Arbeidsforholdene ved gruveanlegget har vært karakterisert som primitive og farlige. Bl.a. av den grunn - og pga. beliggenheten - var det ofte svært vanskelig å få nok habile arbeidere. Lønningene derimot lå i det øvre sjiktet sammenlignet med andre gruveanlegg i Norge.

Den faglig-politiske aktiviteten kom relativt tidlig i gang ved Birtavarre-anlegget. Den første fagforeningen ble stiftet i 1906. Det var svenske arbeidere med fagforeningserfaring som tok initiativet, og som også ble de første tillitsvalgte. Senere ble flere foreninger stiftet på de forskjellige anleggsstedene i dalen og på fjellet på begge sider. Den fagligpolitiske virksomheten ble fulgt av partipolitisk agitasjon - som dermed la grunnlaget for nærområdets og Nord-Tromsregionens sterke tilknytning til venstresiden i norsk politikk. Initiativet til reising av minnemerket er tatt av Kåfjord Arbeiderparti. Kostnadene er dekket ved et betydelig bidrag fra norsk LO, samt fra Kåfjord kommune, Fagforbundet Kåfjord, Troms Arbeiderparti, Norsk Arbeidsmandsforbund, lokale arbeiderparti- og SV-lag i Nord-Troms m.fl.

Alle som ønsker det kan overvære avdukingsseremonien på Sandengen kirkegård.

10 års arbete kunde så slutföras

Nå er endelig mitt nærmere 10 års strev med å få reist et minnesmerke over mine "venner" gruvearbeiderne ved Birtavarre Gruber som ligger begravet på Sandengen kirkegård i Mandalen, Kåfjord, endelig slutført. Jeg er umåtelig glad for at alt lyktes til slutt.

Avdukingen skjedde den 2:a nov. d.å. i strålende høstvær med ca. 30 tilstedeværende. Selve avdukingen ble foretatt av lederen av Norsk Arbeidsmandsforbund, Erna C. Dyngje. Jeg hadde æren av å legge ned blomster på vegne av meg selv, på vegne av Kåfjord Arbeiderparti, som formelt sto som initiativtaker til reisingen av minnesmerket, og ikke minst på vegne av pårørende til en av de gravlagte, minerer Johan Fabian Kjelgren fra Bodums församling, Västernorrland. Aron Kjelgren fra Strömsund, som jeg har hatt en del kontakt med, ringte og spurte meg om jeg ikke kunne gjøre dem denne tjenesten, noe jeg naturligvis straks svarte ja til når ingen fra hans familie kunne være til stede.

Seremonien på kirkegården ble avsluttet med at en lokal musiker spilte Stjernesangen av Sibelius på saksofon.

Etterpå var det bevertning m.m. i et møtelokale, der jeg bl.a. fortalte fra gruvedriftstiden og viste 70 gamle bilder. I det hele tatt var avdukingsseremonien en verdig og fin sak.

Jeg har ellers hatt brevkontakt med pårørende/familiemedlemmer til Magnus Jansson - som du og de andre hjalp meg med opplysninger om. De bor nede i Arvika-området. Janssons bosted/bopel var ikke Nyskog/Kiruna, som det står i bl.a. kirkegårdsprotokollen her, men Trehörningen, Gunnarskog.

Videre har jeg hatt brevkontakt med en eldre herre ved navn Christer Ode-Lundberg i Örebro. Hans farmors farbror, Karl Gotthard Nilsson-Ode, er en av de gravlagte på Sandengen.

Jeg har også hatt telefonisk og skriftlig kontakt med pårørende/etterkommere til Olof Jonsson Näsval, f. i Bruksvallarne i Härjedalen. Det er 3 søsken mellom 60 og 75 år som bor i Glåmos ved Røros i Norge. Olof var far til deres mormor såvidt jeg har forstått. De visste ikke hvor deres slektning var blitt av/gravlagt før jeg fikk kontakt med dem. Det samme gjelder også pårørende til Magnus Jansson, Johan Fabian Kjelgren og Nilsson-Ode. Slik sett har man jo vært til nytte for dem.

Hva angår vår "felles venn" Lars Isaksson Gajo så fant jeg faktisk nær slekt av ham bare ca 2 mil fra mitt hjemsted - i Olderdalen. Han hadde en bror som bosatte seg og stiftet familie i daværende "stor-Lyngen", som vi sier her ("stor-Lyngen" ble delt i 3 i 1930, og ble til de nåværende kommunene Lyngen, Kåfjord og Storfjord).

Lars Isakssons bror ble morfar til ei jente som ble gift i Olderdalen og fikk etternavnet Sivertsen. Takk være din og dine kollegers hjelp klarte jeg å spore opp dette "forholdet" via en lokal slektsforsker i Lyngen ved navn Søren Sørensen.

Torleif Lyngstad (även foto)

(texten på stenen finns i sin helhet nedan)

Til minne om

**arbeidere ved Birtavarre Gruber (1898 – 1919)
som forulykket eller døde av andre årsaker**

Gravlagt Manndalen:

GAAJO, Lars Isakson, Sverige, f. 1873, d. 1911 (Karesuando, Nord-Sverige)
JANSSON, Magnus, Sverige, f. 1859, d. 1912 (Gunnarskog, Arvika)
JOHANSSON, Petter Wilhelm, Sverige, f.1866, d.1912
JÄMSÖ, Jafet, Sverige, f. 1886, d. 05.05.1914 (Jörn, Västerbotten)
JOHANSSON, Olof, Sverige, f. 1881, d.1915 (Tännäs, Jämtland)
NILSSON-ODE, Karl Gotthard, Sverige, f.1855, d.1915 (Ørebro, Sverige)
KARLSSON, Lars Johan, Sverige, f.1885, d.1915 (Kalmar)
KJELLGREN, Johan Fabian, Sverige, f. 1881, d.1915 (Bodums församl., Jämtland)
NÄSVALL, Olof Jonsson, Sverige, f.1881, d.1916 (Bruksvallarna, Härjedalen)
VITA, Frantz Ivar, Finland, f.1886, d.1917 (Uleaaborg/Oulo,)

Gravlagt Lyngseidet:

LAMBERG, Aksel, Sverige, f. 1887, d. 1902 (Stockholm)
HANSEN, Edvard Kristian, Lyngen, Norge, f.1873, d.1913

Gravlagt Tromsø gravlund, Tromsø:

OLGANI, Simon, Arkhangelsk, Russland f. 1865, d. 1911

Minnesmerket er reist i august 2007
etter initiativ av Kåfjord Arbeiderparti

I sista minuten...

Fakta för Mac-anv. och Dis-medlem: OBS! stoppdatum för erbjudandet!

Detta är ett erbjudande till dig som är Dis-medlem och Mac-användare.

Reunion har kommit med version 9 för Macintosh. Micael Korndahl på Gensoft som ju tidigare ansvarat för den svenska versionen erbjuder nu i samarbete med Macdata svenska språkfiler till Reunion 9 till ett reducerat pris för Dis-medlemmar. Han har bett Dis att förmedla följande erbjudande till dig som Mac-användare:

"DIS-medlem som tidigare har köpt Reunion 5 eller nyare av Gensoft eller Macdata och uppgraderat till Reunion 9 direkt från www.leisterpro.com kan året ut köpa den svenska översättningen med 25 % rabatt. Skicka inköpsbevis t.ex. kvitto på inköp från Gensoft eller Macdata på Reunion 5 eller nyare tillsammans med kvitto från Leister Pro på uppgraderingen till 9 till Macdata för att beställa den svenska översättningen för 750 kr inkl moms. Efter nyår gäller normalpriset 1 000 kr inkl moms för alla.

Inköp och verifiering sker genom Macdata: www.macdata.se, 08-248 190, info@macdata.se
<http://www.macdata.se/?view=list&viewcateg=Program&subcat=%C3%96vrigt>

Macdata säljer även en bundlad version av Reunion 9 och den svenska översättningen (1493 kr) för de som inte ännu uppgraderat till Reunion 9. Som Ni kanske märker så har priset sänkts sedan Reunion 8, dessutom är den svenska översättningen nu inkluderad i det redan lägre priset."

Föreningen Dis kommentar:

Som jämförelse kostar Reunion 9 från www.leisterpro.com i nyinköp 99 dollar (=ca 650 kr) och uppdatering från tidigare version 60 dollar (=ca 400 kr). För att ha nytta av de svenska språkfilerna måste du först ha uppdaterat till Reunion 9 via den amerikanska sajten./Olof C

Boka redan nu in 15 mars, 2008, då är det Släktforskningens dag.
Vi återkommer med information om ev. aktiviteter senare.

DIS-Nords årsmöte kommer 2008 att hållas i Umeå, den 6 april.
Lokal och program meddelas senare.

Släkthuset (text och musik Povel Ramel)

1

Än idag gamla rucklet ligger kvar
som det låg uti Farfars Morfars dar.
Stilla smekt utav samma sommarvind
som en sommar smekte Farmors Mormors kind.
När jag sakta igenom grinden går,
tusen minnen från förr emot mig slår,
som dom måste ha slagit Mor och Far,
liksom Farfar och hans far på äldre dar.

2

Här bodde Morfar och Morfars gamla Mor,
Morfars Farfar och Morfars Farfars bror,
Farfars Farfar, men även Farfars Far,
Farfars Morfars Far och Morfars Farfars Mor,
Morfars Svärfar, som reste till och från,
Morfars Faster och Farfars Mosters son,
Svärmors Farfar och Morfars Fars kusin,
och så Farmors Mormors Morfars Farfars svåger.

3

I Gula Kammarn, där lyckan alltid grott,
Farfars Farfar och Farfars Farmor bott.
Dom fick flytta när Farfars Far blev stor,
och fick bråttom in en dag med Farfars Mor.
Men när Farfar och Farmor kom till slut,
fick som vanligt de äldre flytta ut.
Farfars Far bytte plats med Pappa sin,
som fick bo ihop med resten uppå vinn'.

4

*– Här bodde alltså Morfar och Morfars gamla Mor,
Morfars Farfar och Morfars Farfars bror,
Farfars Farfar, men även Farfars Far,
Farfars Morfars Far och Morfars Farfars Mor,
Morfars Svärfar, han reste till och från,
Morfars Faster och Farfars Mosters son,
Svärmors Farfar och Morfars Fars kusin,
och så Farmors Mormors Morfars Farfars svåger.*

5

Nu i ett rum hänger Farmors Farfar kvar
i en ram skänkt av Morfars Morbrors Far,
och i hallen står ännu blid och tyst
halva Morfars Farmors Mormors marmorbyst.
Hela släkten har slitit samma port.
Undra på att den satt sig som den gjort!
Dock jag tänker med tår i ögonvrån:
Här ska en gång bo min egen sonsons sonsons lille son,
när hans Farfars Farfars Far har flyttat från.

